

Kantoorinrichter Gispen, nog altijd bekend van zijn stalen buizenmeubels, verlegt de koers. Nieuw design van een bedrijf met een verbleekt imago.

Arjen Ribbens

Bank van Bertjan Pot

Magnetisch blaadje van Richard Hutten

Soms is er weinig nodig om het leven vrolijker te maken. Museum Boijmans van Beuningen vroeg ontwerper Richard Hutten om de kantoren van het museum opnieuw in te richten. Volgens de ontwerper meer dan alleen een kwestie van nieuw meubilair. Wat moest hij bijvoorbeeld aan met de foelieleuke en sfeerbepalende systeemplafonds? Vervangen door iets toonbaars zou een enorme kostenpost opleveren, dat was de bedoeling niet.

Hutten verzor een list. De burelen van Boijmans grenzen aan het Museumpark. Zou het niet mooi zijn als de bomen en bladeren uit de tuin doorliepen in het gebouw? De ontwerper tekende een beukenblaadje van kunststof met een sterk magneetje in de steel, te plaatsen op elk metalen oppervlak. Een half miljoen van die blaadjes, in negen tinten groen en rood, vormen binnenkort een hecht bladerdek boven het kantoorpersoneel van Boijmans. Een vondst die niet alleen de ruimtes een ander aanzien geeft, maar ook de akoestiek verbetert.

De *Leaves*, zoals Hutten zijn vinding noemde, worden geproduceerd door Gispen, dat Hutten als extern ontwerper aan zich heeft gebonden. De blaadjes symboliseren de nieuwe start van de kantoorinrichter. In de jaren dertig van de vorige eeuw liep het bedrijf voorop met het stalen buismeubilair van oprichter Willem Hendrik Gispen (zie kader). Maar de afgelopen decennia deed het bedrijf niet vaak van zich spreken.

Als onderdeel van een groot internationaal concern, de Skandinavisk Group uit Denemarken, miste Gispen in diverse opzichten de aansluiting bij de markt. Traditionele bureaus, tafels en kasten maakte het bedrijf nog genoeg. Maar opzienbarende producten die van de hedendaagse kantoorruimte een multifunctionele communicatieplek maken, ontbraken in het aanbod.

Met een management buy-out geleid door directeur Peter Veer zette Gispen drie jaar geleden de eerste

stap naar een nieuwe toekomst. Volgens fuseerde het zelfstandige Gispen april vorig jaar met Lensvelt BV, een fabrikant die bekend staat om zijn tegendraadse kantoormeubels.

De fusie zorgde voor een cultuurinjectie, legt directeur Veer uit. Als onderdeel van een groot internationaal concern moest Gispen voortdurend compromissen sluiten en schoot het innovatieve design er bij in. Pas toen het bedrijf weer op eigen benen stond, kon het volgens Veer „eigenwijs verder gaan”.

Een onderscheidende koers is nodig om te kunnen overleven, legt de directeur uit. De kantoorinrichtingsmarkt in Europa is met ruim vijfhonderd aanbieders versplinterd. Veer: „Er zijn al genoeg bedrijven aan de onderkant van de markt die op prijs concurreren. Gispen moet terug naar de oude waarden, naar mooi en herkenbaar design.”

De benodigde creatieve impulsen kwamen van Hans Lensvelt, de eigenaar van fusiepartner Lensvelt en mede-oprichter van het designmeubelmerk Moooi. Als creatief directeur maakte Hans Lensvelt een analyse van Gispen. „Het bedrijf had smaakmakers in de collectie nodig, producten die de traditionele ladenblokken en bureautafels naar een hoger niveau konden tillen.”

Op een blitse presentatie in Living Tomorrow, Huis en Kantoor van de Toekomst in Amsterdam, toonde Gispen deze maand voor het eerst zijn nieuwe gezicht. Op een catwalk stond het tafelprogramma Atlas. Een assortiment van vijf in hoogte verstelbare bureaus met dunne werkbladen, ronde vormen en in diverse kleuren. Aan de kasten naast de tafels groeiden de magnetische blaadjes van Richard Hutten. De vormgever bekeek het met een grijns: „Met mijn *Leaves* kun je alle grote metalen oppervlaktes ontsaaien.”

Groene blaadjes

Stoel van Anke Bernotat foto's Gispen

Gispen toonde nog drie nieuwe producten. Van ontwerper Bertjan Pot een lattenbank en -stoel, die ondanks hun minimalistische voorkomen – je kijkt er dwars doorheen – verrassend comfortabel zitten. De Duitse ontwerpster Anke Bernotat ontwikkelde een blijmakende stapelbare stoel met een soort kussentje als rugleuning, die in een groot aantal kleurcombinaties leverbaar is.

Een 'conversation piece' in elk kantoor is de *Cleanroom chair* van Christiaan N.J. Oppewal en Silvin van der Velden, twee oud-studenten van de Design Academy in Eindhoven die samenwerken onder de naam Ontwerpers.nu. Zij ontwierpen een kunststof tafelstoel voor laptopgebruikers. Een lust voor het oog en door de goede zithouding nog aangenaam om in te werken ook. Prettig gestoord is de variant waarbij om de stoel een stellingkast is gebouwd.

Dit is nog maar het begin, zegt Lensvelt. In voorbereiding zijn een krukje van kunstenaar Irene Fortuyn, twee stoelen van Jurgen Beij en een mobiele werkplek ontworpen door Michel van der Kley.

Enthousiast vertelt de creatief directeur over de toekomstige ontwerpen. De flexibele werkplek van Van der Kley, *Globe* genoemd, heeft twee

gedaanten. In gesloten vorm verhult de bol zijn functie. In open vorm is het een uitnodigende werkplek, inclusief opbergruimte, werktafeltje en draaistoel.

Beij ontwierp een stoel die eenmaal afgedankt niet in de vuilcontainer hoeft. Als het meubel 'op' is, kan hij buiten worden gezet, in de tuin of op het dakterras van het bedrijf. In de regen zullen de zaden in de stoel ontkiemen, en begint hij aan een bloeiend tweede leven. „Ook een smaakmaker”, zegt Lensvelt met een harde lach.

Directeur Peter Veer hoopt dat de nieuwe producten oude tijden doen herleven. „Van klanten die onze nieuwe tafels zagen, hoorde ik al: 'Dit is weer écht Gispen.' Dat is precies onze bedoeling.”

De topman van Gispen, dat als enige Nederlandse kantoorinrichter over een eigen productiefaciliteit in China beschikt, is dan ook vol goede moed. Voor 2008 voorspelt hij voor zijn bedrijf een omzetgroei van 60 procent.

Elegantie en gemak

Wie Gispen zegt, zegt nog altijd stalen-buizenstoelen. Er zijn in Nederland ook andere fabrieken geweest die stalen-buizenmeubels hebben vervaardigd, zoals d3, maar ze stonden altijd in de schaduw van Gispen. Willem Hendrik Gispen 1890-1981 was niet een pionier in het ontwerp van stalen-buizenstoelen. Hij had in 1916 een smederij annex meubelbedrijf opgericht en begon in 1929 met de productie van stalen-buizenmeubels, vier jaar nadat Bauhausontwerper Marcel Breuer de eerste stoel van stalen buizen had ontworpen en twee jaar nadat de Nederlandse functionarist Mart Stam de achterpootloze buizenstoel had uitgevonden. Maar door zijn ervaring met het werken met ijzer wist Gispen buitengewoon degelijk en vooral elegant buizenmeubilair te maken. Bovendien waren zijn buizenmeubels comfortabel. Terwijl bijvoorbeeld Breuers spartaanse Wassily fauteuil ongemakkelijk zit, houd je het dankzij kussens in een buizenfauteuil van Gispen gemakkelijk een lange avond uit. De doorbraak van de Gispenfabriek kwam in 1930 met de opdracht voor de levering van het

Gispen 412

meubilair voor de Van Nellefabriek in Rotterdam. Veel andere fabrieken en kantoren zouden volgen, waardoor Gispen uitgroeide tot de grootste Nederlandse fabrikant van buizenmeubels. Gispen ontwierp alle stoelen, bureaus, banken, bedden, tafels en lampen zelf. In de jaren dertig, de gloriejaren van het buismeubel, omvatte de Gispencatalogus tientallen meubels en lampen, niet alleen voor kantoren, maar ook voor de huiskamer.

Na de Tweede Wereldoorlog hervatte Gispen de productie van buismeubels. Maar in de jaren vijftig raakten ze uit de mode. Twintig jaar later raakte ze opnieuw in de mode, maar toen had Gispen de productie van stalen-buizenmeubels al gestaakt. Nadat in de jaren tachtig steeds hogere prijzen werden betaald voor origineel Gispenmeubilair, nam de Culemborgse meubelfabrikant Gebroeders van der Stroom de licentie van de bekendste Gispen buizenmeubels over. Geliefde Gispenmodellen, zoals de achterpootloze kantoorstoelen no. 101 en 102 en de elegante fauteuil no. 412, werden onder de naam *Dutch originals* opnieuw in productie genomen.

In de loop van de jaren hebben Gebroeders Van der Stroom steeds meer oude Gispenmodellen in productie genomen, niet alleen stoelen en fauteuils, maar ook banken, tafels, kapstokken en bijzettafeltjes. Daarnaast ontwierpen de ontwerpers van Gebroeders Van der Stroom nieuwe meubels in de geest van Gispen. Ook verschillende van de vele lampen van Gispen, worden opnieuw geproduceerd, door de Giso Verlichtingsgroothandel.

Bernard Hulsman

Cleanroom chair van Ontwerpers.nu